

Framtidens hälso- & sjukvård

Målbilder och förutsättningar för att vi ska kunna skapa Livskraft för framtiden i Västmanland

2030

*Vi vill kunna erbjuda våra invånare en god vård. Både idag och imorgon.
För att kunna göra det måste vi vara redo för framtida behov och befolkningsutveckling
samt ta tillvara på de utvecklingsmöjligheter som ny forskning och teknologiska framsteg ger.
Med god framförhållning, aktivt strategiarbete och genomtänkta
vägval kan vi stå väl rustade för framtiden.*

*I syfte att åstadkomma denna långsiktighet och införliva den
i regionens strategiska planering har ett arbete genomförts under 2016 och 2017
med syfte att ta fram ett måldokument för framtidens hälso- och sjukvård
i Region Västmanland med sikte på år 2030.*

*I arbetet har det förarbete som genomförts i etapp 1 och 2 avseende
Västmanland 2025, och som avslutades 2016, beaktats. Dessutom har aktuell fakta
och påverkansfaktorer tagits fram och ett antal förankringsprocesser har genomförts.
Med utgångspunkt i regionens befolkning och de behov som har identifierats visar
dokumentet på fyra fokusområden med målbilder för framtidens
hälso- och sjukvård i regionen.*

Välkommen till framtidens hälso- och sjukvård.

Hållbar utveckling och välfärd.

Invånarna i Västmanland ska erbjudas en god vård idag och i framtiden. För att stå rustade och kunna ta tillvara på framtidens forskning, innovation och tekniska utveckling har ett framtidsarbete inletts i början av 2017. Arbetet grundar sig på förarbetet i "Västmanland 2025" där den senaste etappen avslutades under 2016.

Västmanland är med sina 267 000 invånare en av Sveriges mindre regioner, men med en stark befolkningsutveckling. Regionen möter i likhet med Sverige i övrigt en åldrande befolkning och en demografi där tonvikten allt tydligare förskjuts mot stora städer.

Vårt län karaktäriseras av sin högteknologiska industri vars framtida utveckling kommer att vara av yttersta vikt för regionens skattekraft och intäktsutveckling. Det ekonomiska läget och den demografiska utvecklingen med ett allt större gap mellan behov och resurser innebär också att vi måste ta tillvara på framtidens forskning, innovation och teknisk utveckling för att nya läkemedel, vårdmetoder och medicinsk teknik ska komma samhället till del.

Med ett aktivt strategiarbete, god framförhållning och genomtänkta vägval kan regionen ta tillvara på framtidens möjligheter och teknologiska framsteg inom hälso- och sjukvårdsområdet för att vara redo för dess utmaningar i tid. Framtidens hälso- och sjukvård 2030 handlar om att bygga in långsiktighet och hållbar utveckling i regionens strategiska planering utifrån fakta och omvärldsspaning. Det handlar också om att se regional utveckling och tillväxt som en förutsättning för hälso- och sjukvården likväl som en bra och god hälso- och sjukvård är en förutsättning för regional tillväxt och utveckling.

An aerial night view of a city, likely Stockholm, with a network of glowing white lines and nodes overlaid on the scene, representing digital connectivity. The city lights are reflected in the water below.

Teknologi, innovation och digitalisering förändrar allt.

I regionen har vi en hälso- och sjukvård av hög kvalitet som omfattar alla och en tradition av samverkan som behöver öka för att lösa de samhällsutmaningar som finns runt hälsa och sjukvården. Samverkan mellan vård, forskning, näringsliv och akademi behövs för att nya innovativa läkemedel, vårdmetoder, arbetssätt och medicinteknik ska komma samhället till del.

Teknologi, innovation och digitalisering erbjuder stora möjligheter för framtidens hälso- och sjukvård. Modern informations- och kommunikationsteknologi kan underlätta för den enskilde att vara mer delaktig i sin egen vård och omsorg, stödja kontakten mellan den enskilde och vården samt tillhandahålla effektivare stödsystem för medarbetarna i verksamheterna. Hållbara lösningar och energieffektivitet stärker också framtidens hälso- och sjukvård.

Bristen på personal och vissa kompetenser kommer att öka i framtiden och efterfrågan kommer inte att kunna tillgodoses fullt ut. Nya lösningar och arbetssätt blir nödvändiga för att klara det framtida vårdbehovet.

Utvecklingen kommer även transformera såväl utbud som arbetssätt i hälso- och sjukvården där invånar- och användarperspektivet ska vara styrande. En framtida målsättning och inriktning är att öka utvecklingstakten när det gäller digitala tjänster, vilket kommer gynna såväl patienter, invånare som regionens verksamheter.

Urbaniseringen samverkar samtidigt med teknologisk utveckling i att det sker en regionförstoring kring de växande städerna. Arbetsregioner knyts samman allt mer och delas av ett större antal kommuner. Detta möjliggörs framförallt av bättre infrastruktur och pendlingsmöjligheter men även av tekniska möjligheter till distansarbete.

Hur teknologisk utveckling och trender på arbetsmarknaden kan tas tillvara får betydelse för Västmanlands regionala attraktivitet såväl som för hälso- och sjukvårdens utveckling.

Ny teknologi förväntas kunna få omvälvande effekt inom alla regionens områden.

→ Över 90% av befolkningen har idag tillgång till dator och internet, och mobilt internet ökar stadigt och snabbt.

→ Andelen av befolkningen som använder internet i mobilen minst varje vecka har ökat från 10% 2010 till 64% 2014.

→ En fortsatt ökning förväntas – år 2030 förväntas en majoritet av all internetanvändning ske mobilt.

→ Uppkopplade saker Internet of Things (IoT) har potential att förändra vår vardag och våra levnadsvanor.

→ Dessutom möjliggörs förändringar av större strategisk vikt för samhället, såsom nya arbetssätt och funktioner inom vården - kroniskt sjuka patienters hälsoindikatorer kan följas, vilket kan minska antalet akut- och sjukhusbesök samt minska tiden till vård vid olycka.

→ Parallellt med utvecklingen av IoT ökar även mängden data som produceras i kraftigt accelererande takt.

→ 90% av all data som någonsin producerats har skapats under de senaste 2 åren och datamängden förväntas fortsätta växa och kommer att öka ytterligare 100 gånger till 2030.

→ Kombinationen av big data och artificiell intelligens (AI) i vårdrelaterade exempel inkluderar att individanpassning och effektivare framtagning av medicinska behandlingar möjliggörs samt mer effektiva medicinska beslut kan tas med hjälp av bättre beslutsunderlag.

Trender inom hälso- och sjukvård

Den demografiska utvecklingen, okända pandemier och antibiotikaresistens, förändrade livsstils-
mönster, ökad andel kroniska sjukdomar och psykisk ohälsa ökar kraven på oss inom hälso- och
sjukvården. Men vi kommer även kunna erbjuda nya behandlingsmöjligheter och lösningar.

För hälso- och sjukvårdsområdet förväntas en mängd teknologiska framsteg ha gjorts till 2030.
Stark utveckling sker inom områden såsom farmakologi, genetik, diagnostik, medicinteknik, IT, arti-
ficiell intelligens (AI), innovationer och digitalisering. Sammantaget kommer detta att leda till möjlig-
heter att bedriva vård på nya sätt med påverkan på såväl förändrade arbetssätt, kompetensbehov,
samarbeten och regional tillväxt.

Men tekniken påverkar inte bara hur vi kan leverera vård. Patienterna blir allt mer informerade och
ställer med det högre krav på vården och patientmötet. Marknaden för vårdrelaterade hälsotjänster
riktade mot konsumenter växer och vi kommer att behöva stärka samarbetet med nya typer av aktörer.
Vi har identifierat sex betydande trender, varav merparten drivs av eller utgörs av någon form av ny
teknologi som påverkar Framtidens hälso- och sjukvård 2030.

Ökat fokus på prevention

- Mer avancerad och individ-
anpassad diagnostik ger mer
fokus på prevention
- Förebyggande behandlingar
såsom cancervacciner kommer
sannolikt att öka

Individanpassad behandling

- Ökade möjligheter genom för-
bättrad diagnostik och radiologi
- Större användning av
smalspektrumläkemedel
- Möjligheterna att bedriva
analys utifrån gensekvensiering
kombinerat med vårddata ökar
- Ger starka beslutsunderlag
för individanpassad vård

”Botande behandlingar”

- Terapier med potential inte bara
att behandla utan att bota t.ex.
diabetes
- Cellterapi

Interagerande vård och teknologiska trender

- Bättre möjligheter att på ett
patientsäkert sätt dela informa-
tion mellan olika vårdgivare och
till patient
- Bidrar till ökad hem- och
distanssjukvård
- Förbättrat vårdsamarbete
- Internet of Things tar internet
till nästa nivå
- Big data och artificiell intel-
ligens låter oss tolka växande
datamängder

Minimalinvasiv kirurgi och avancerad robotteknik

- Ökad potential för robotkirurgi
med mindre och mer avancerade
robotar
- På sikt väntas även nanotekno-
logi kunna tillämpas inom kirurgin
- AI hjälper robotar att utföra allt
mer komplicerade syslor

Patienten som aktör

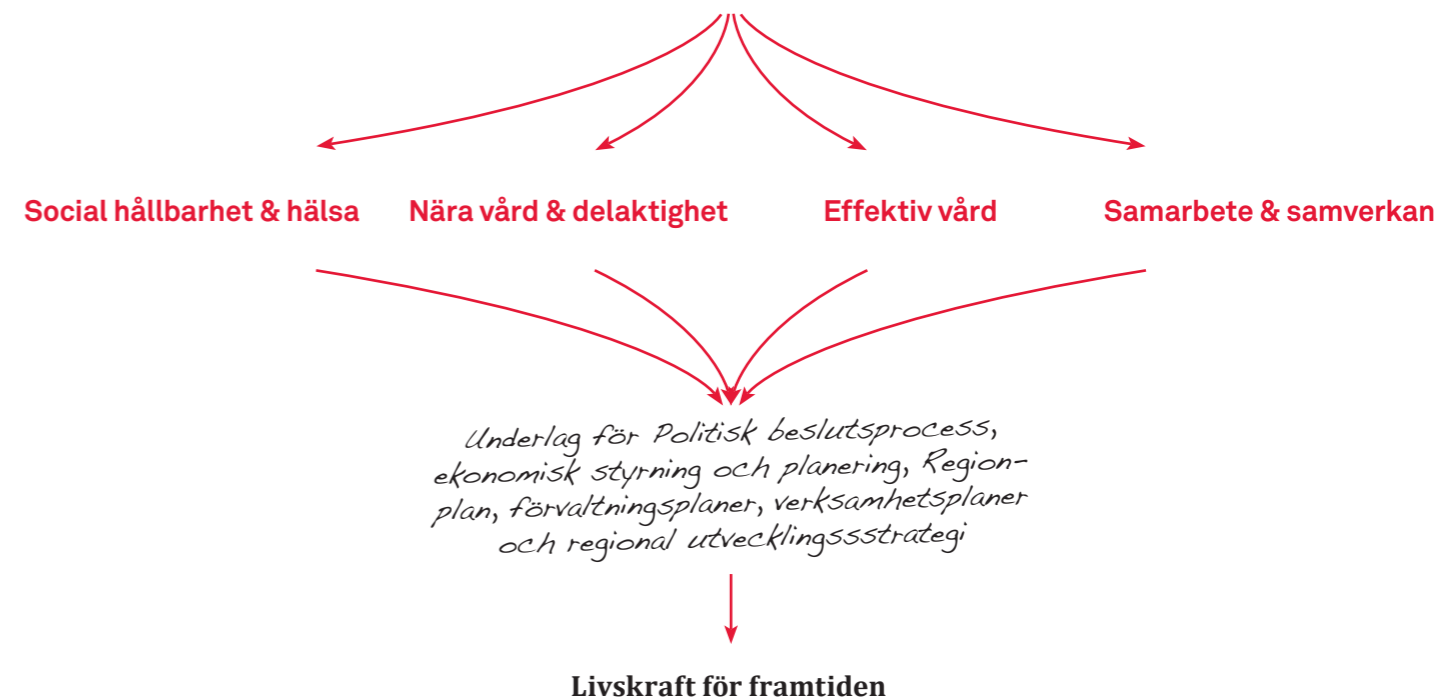
- Patienter är redan idag insatta i
sin egen vårdsituation och konsu-
merar hälsa även utanför vård-
systemet
- Ökad grad av egenfinansiering
och ökad rörlighet för patienter är
att vänta

Utifrån bakgrundsfakta & påverkansfaktorer har fyra fokusområden med målbilder för Framtidens hälso- och sjukvård 2030 arbetats fram.

Utmaningar inom sjukvårdspolitiken och sjukvårdssystemet

*Demografisk utveckling
Vårdbehov och förväntningar
Levnadsvanor och folkhälsa
Tillgänglighet och tillgång till vård
Bemanning och Kompetensförsörjning
Arbetsätt
Teknisk utveckling
Medicinteknisk utveckling
Läkemedel och läkemedelsutveckling
Digitalisering och innovation
Ekonomiska förutsättningar
Framtid och förutsägelser*

Underlag för fyra fokusområden

Social hållbarhet & hälsa

Vår målbild

Vi samarbetar aktivt med andra i hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser. Alla invånare kan leva ett hälsosamt liv utifrån sina förutsättningar och önskemål. Vi riktar insatser och bidrar till hållbar utveckling och hela Västmanland mår bättre, tillväxten ökar och fler arbetstillfällen skapas.

Men hur gör vi?

Fakta och påverkansfaktorer i urval

- Västmanland med sina 267 000 invånare är ett av Sveriges mindre regioner med stark befolkningstillväxt.
- Yngre och äldre ökar mest i antal.
- Försörjningsbördan ökar och andel av befolkningen som är mest vårdkrävande ökar.
- Västmanlands län har en större andel utrikes födda jämfört riket.
- Samtliga kommuner i Västmanlands län visar en positiv befolkningsutveckling de senaste åren.
- Urbanisering och ökad koncentration till Västerås.
- Kompetensbrist och utbildningsbehov - stor efterfrågan på personal inom vård och omsorg.
- Stora pensionsavgångar i Region Västmanland - når sin kulmen 2022.
- I Västmanlands län väntas pendlingsnettot fram till 2025 vara negativt under samtliga år. Det innebär att fler pendlar ut än in till länet.
- Ohälsotalet är högre i Västmanland än i riket - skillnaden mot riket är större bland kvinnor än bland män.
- Psykisk ohälsa och värk i rörelseorganen står tillsammans för över 60% av utbetalda dagar i sjukförsäkringen.
- Andelen arbetslösa är högre i Västmanland än i riket.

→ Vi ska genom förebyggande insatser och snabb behandling minska vårdbehovet.

→ Vi ska fördjupa vårt samarbete med andra samhällsaktörer för att genom stöd på individnivå förbättra västmanlänningarnas hälsa, levnadsvanor och livsvillkor

→ Vi ska rikta hälsofrämjande satsningar och tidiga behandlingsinsatser till utsatta områden och till utsatta grupper.

→ Vi ska analysera, prioritera och skapa förutsättningar för att påverkbara hälsoklyftor ska kunna slutas inom en generation.

→ Vi bidrar till hållbar utveckling för hela regionen med vägledning av målen i Agenda 2030.

→ Vi ska ha särskilt fokus på unga och genom stöd och samarbete ge skolor möjlighet till hälsofrämjande arbete .

→ Vi ska bidra till att arbetstillfällen och bra kommunikationer skapas för att attrahera människor att bo och arbeta i regionen.

→ Vi ska skapa förutsättningar för integration som bidrar till såväl sysselsättning som utveckling i regionen.

→ Vi når en hållbar utveckling i regionen genom en samverkan av ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet.

Nära vård & delaktighet

Vår målbild

Patienterna är delaktiga i utvecklingen av vården och sin egen vårdprocess. Vård som är ofta förekommande finns nära patienter och kan i stor utsträckning hanteras genom egenvård och vård på distans med stöd av samarbete med andra aktörer och digitala lösningar.

Men hur gör vi?

Fakta och påverkansfaktorer i urval

- Tre parallella huvudspår genomsyrar förändringarna av strukturen i svensk hälso- och sjukvård:
 - Koncentration av specialiserad vård
 - Differentiering mellan akuta och planerade vårdprocesser
 - Utveckling av nära vård
- Antaganden om hälsoutvecklingen i befolkningen och dess påverkan på vården blir central vid beräkning av framtida vårdbehov.
- Landstingen bör fortsatt överväga resursfördelning mellan olika vårdnivåer och verksamheter.
- Digitalisering och e-tjänster är en prioriterad fråga i alla landsting och regioner och kommer transformera såväl utbud som arbetssätt i svensk hälso- och sjukvård - invånarnas behov och användarperspektivet ska vara styrande.
- Bristen på personal och vissa kompetenser kommer att öka men efterfrågan kommer inte att kunna tillgodoses fullt ut.
- Nya lösningar och arbetssätt blir nödvändiga i framtiden för att klara vårdbehovet.
- Patientens faktiska ställning har inte stärkts sedan Patientlagen infördes.
- Region Västmanland uppfyller inte de nationella kraven i vårdgarantin och tillgänglighetsvärdena har inte förbättrats.
- 80-85% av vårdens kostnader är hänförliga till personer med kroniska sjukdomar.
- Många kroniska sjukdomar går i hög grad att förebygga med förändrade levnadsvanor
- Förstärkt vårdgaranti i primärvården – ställa om och modernisera vården med fokus på primärvården.

Underlag från HoS2025

- Invånardialog – prioriterad vård
 - Vården ska komma till patienten
 - Förebyggande insatser
 - Kontinuitet och bemötande
 - Samordning av tidsbokningar
 - Använda teknik som appar
 - Tid att prata med patienten
- Invånardialog – personal
 - Mer tillgängliga vårdcentraler
 - Kraven från patienterna ökar
 - Samarbetet mellan landsting och kommun behöver förbättras
 - Administrationen – ska läkaren administrera eller träffa patienter?
 - Samarbete med andra länder
 - Mer vård hemma
 - Överföra arbetsuppgifter
- Invånardialog – tillgänglighet
 - Mer inflytande över vården

→ Vi ska göra vården tillgänglig genom mer digital teknik där användarvänlighet är en självklarhet.

→ Vi ska möjliggöra att patienten har tillgång till och äger sin egen hälso- och sjukvårdsinformation.

→ Vi ska erbjuda en Nära vård där primärvården har ett huvudansvar för planering och information tillsammans med patienten som kompletteras av öppen specialistvård.

→ Vi ska utveckla avancerad hemsjukvård där mobila team samarbetar med utgångspunkt från patientens totala vårdplan

→ Vi ska ge prevention även genom ny teknik och kroniker ska erbjudas vara aktiva i sin egen behandling med stöd av digital kommunikation.

→ Vi ska förändra Patientnämndens roll till att bidra med löpande analyser ur patientperspektiv som aktivt bidrar till utvecklingen av hälso- och sjukvården

→ Vi ska stärka vårt interna innovationsklimat både på process och tjänstesidan. Våra medarbetare tar aktiv del i den nationella kunskapsmodellen och bidrar till ständig förbättring.

→ Vi ska fortsätta att öka tillgängligheten för en likvärdig hälso- och sjukvård i länet.

→ Vi ska överträffa invånarnas förväntningar och nationell vårdgaranti ska vara lägsta nivå.

Effektiv vård

Vår målbild

Vi är kunskapsstyrda, nyttjar teknik och finner nya lösningar som underlag för planering, bemanning, investering och utveckling av hälso- och sjukvården. I den nära vården är primärvården basen för patienternas hälso- och sjukvård. Med utgångspunkt från invånarnas och patientens behov utformar vi vården och skapar nya lösningar för att de ska kunna bidra till såväl prevention som avancerad specialistvård.

Men hur gör vi?

Fakta och påverkansfaktorer i urval

- Vanligaste sjukdomarna/besvären i öppen vård
 - Högt blodtryck
 - Värk i rörelseorganen
 - Psykiska besvär
 - Astma och allergier
- Vanligaste sjukdomarna i slutenvård
 - Cirkulationsorganens sjukdomar
 - Tumörer
 - Psykiska sjukdomar
 - Skador
- Framgångsrika branscher drar nytta av den tekniska utvecklingen och kan därmed tillhandahålla sin service på ett förändrat sätt.
- Föra att veta om vården förbättras behöver resultaten för patienterna mätas och följas över tid.
- Behov av bättre samordning och nya arbetssätt.

- Vi ska satsa på öppenvård för att stärka primärvården.
- Vi ska ha prevention som utgångspunkt för att förebygga sjukdom.
- Vi ska bygga ut den nära vården och koncentrera akut- och slutenvården.
- Vi ska underlätta för patienten att aktivt bidra till prevention och behandling.
- Vi ska prioritera tillgänglighet och kontinuitet i vårdens organisation.
- Vi ska underlätta vårdadministrationen genom digitala och tekniska lösningar.
- Vi ska genom digitalisering och gemensam styrning förbättra kvaliteten av vårddokumentation.
- Investeringar/ny teknik är viktiga förutsättningar och en prioritering nödvändig framförallt kopplat till lokaler och geografisk placering.

- Vi ska komplettera Nationella riktlinjer med ett enkelt kunskapsstöd där samtliga professioner får stöd att fatta rätt beslut om insatser.
- Vi ska öka kunskapsstyrningen och nivåstruktureringen för att nå en jämlik sjukvård.
- Uppföljning, analys och stöd till verksamhetsutveckling finns i en nationell, regional och lokal struktur.
- Vi ska minimera antalet vårdskador genom följsamhet till rutiner, lyhördhet för patientens upplevelse samt strukturerad uppföljning.
- Nivåstrukturering och utökad samverkan sjukvårdsregionalt och nationellt innebär en aktiv satsning för Region Västmanland.
- Prioritering och planering av akut vård ska starta i hemmet eller i ambulansen.
- Tillgång till kompetens behöver säkras dygnet alla timmar

Samarbete & samverkan

Vår målbild

Vi har utvecklat samarbetet med den kommunala hälso- och sjukvården genom en kunskapsbaserad samverkan. Med gemensamt fokus och ett stärkt samarbete internt och med forskning, akademi, näringsliv och andra samhällsaktörer ger vi hela Västmanland förutsättningar att ta del av och utveckla hälso- och sjukvården.

Men hur gör vi?

Fakta och påverkansfaktorer i urval

- En sammanhållen struktur för kunskapsstyrning för att skapa förutsättningar för en mer kunskapsbaserad och jämlik vård.
- Den kanske mest angelägna förändringen är att få till bättre samordnade insatser utanför sjukhusen för de mest sjuka äldre.
- Liknande samordningsbehov finns även för andra patientgrupper som har flera simultana sjukdomar, oklara symptom och problem som saknar diagnos eller i behov av långvarig rehabilitering.
- Ökad delaktighet och patientmedverkan.
- Samverkan mellan vård, forskning, näringsliv och akademi behövs för att nya innovativa läkemedel, vårdmetoder, arbetssätt och medicinteknik ska komma samhället till del.
- Nationellt har inte andelen utomlänsvård ökat över tid.
- Den kommunala vården och omsorgen är en viktig länk och samverkanspartner både vad gäller äldre och unga

- Vi ska systematisera formerna för samverkan kring regional utveckling.
- Vi ska öka dialogen med kommunerna i syfte att säkra en sömlös vårdkedja, god vård och livskvalitet för den enskilde.
- Vi ska se samverkan med akademi, företag och organisationer som en naturlig del av utvecklingen av regionens hälso- och sjukvård.
- Forskning, utveckling och utbildning är en självklar del av våra medarbetares vardag.
- Vi ska satsa på utvecklingen av digital infrastruktur. Bredbandsutbyggnad är en förutsättning för framtidens hälso- och sjukvård.
- Vi ska stärka chef- och ledarskapet för att hantera kultur och förändringsledning
- Vi ska verka för en kultur där systematisk uppföljning och kreativa idéer integreras i det vardagliga arbetet.

Vår vision som styr oss framåt

Livskraft för framtiden.

Vi växer hållbart och sätter hälsan främst. Vi skapar möjligheter och modiga lösningar. Vi ger förutsättningar för utveckling i en levande demokrati. Tillsammans bryter vi ny mark och förflyttar gränser. I det vardagliga och i det övergripande. I det som är nära och det som är långsiktigt. Vi är mitt i livet och samhället, och gör skillnad varje dag. Vi är livskraft för framtiden. Vi är Västmanland.

Hälso- och sjukvården står inför stora utmaningar som ställer krav på allt snabbare förändring, effektivare resursutnyttjande och en förändrad syn på individen och dennes behov. Framtidens hälso- och sjukvård kommer vara mer personcentrerad och utvecklas mot att mer se till personens helhetsbild än diagnosen. Samtidigt måste framtidens hälso- och sjukvård också vara mer resurseffektiv, men ändå kunna leverera ett högre värde.

Det som betraktades som specialistvård förr kommer i framtiden vara vård som ges i hemmet eller på de växande vårdcentralerna som finns strategiskt placerade i länet. Vi botar och lindrar effektivt allt fler svåra sjukdomar. Många av våra medarbetare är specialister inom sitt område. För att optimera vården jobbar vi i team kring patienten. En fast vårdkontakt koordinerar och säkrar att rätt specialister ingår utifrån patientens behov. När sjukhusvård är nödvändig sker planering redan i hemmet genom digitala lösningar och/eller i ambulans. Prioritering och behandling sker sömlöst och vården ges på olika platser utifrån behov och samverkan med andra vårdgivare.

Denise Norström
Regionstyrelsens ordförande

